

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І. І. МЕЧНИКОВА

Філологічний факультет
Кафедра української літератури та
компаративістики

Силабус навчальної дисципліни
АКТУАЛЬНІ НАПРЯМИ СУЧАСНОГО
МОВОЗНАВСТВА

Рівень вищої освіти:	Третій (освітньо-науковий)
Галузь знань:	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки доктор філології
Спеціальність:	B11 Філологія
Освітньо-професійна програма:	«Філологія»
Семестр, рік навчання:	2 семестр, 1 рік
Статус дисципліни	Вибіркова
Обсяг:	6 кредитів ЄКТС, 90 годин, лекційних занять – 12 годин, практичних занять – 12 години, самостійна робота – 66 годин
Мова викладання:	Українська
День, час, місце:	Відповідно до розкладу
Викладач:	Тетяна Юріївна КОВАЛЕВСЬКА, доктор філологічних наук, професор кафедри української мови та мовної підготовки іноземців
Контактна інформація:	tetiana.kovalevskaya@gmail.com
Робоче місце:	Французький бульвар, 24/26, кафедра української мови та мовної підготовки іноземців (ауд. 86)
Консультації:	Щосереди: 13.00–14.30
Передреквізити:	Знання української мови
Постреквізити:	Підготовка здобувачів до самостійної наукової роботи
Мета навчальної дисципліни:	Формування спеціальних компетентностей з мовознавчих досліджень
Завдання навчальної дисципліни:	• характеристика базових принципів розвитку сучасного наукового знання; • ознайомлення з основними науковими парадигмами сучасного мовознавства; • систематизація актуальних напрямів сучасної української і світової лінгвістики;

	• характеристика оригінальних методів, застосовуваних у цих науках, що сприятиме поглибленню і систематизації лінгвістичних знань здобувачів, оптимізації їхніх комунікативних умінь і навичок.
Очікувані результати навчання:	У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен 1) знати: • основи теоретичної бази та термінологійний апарат курсу; • основні напрями сучасної лінгвістичної науки; • основну проблематику сучасних лінгвістичних досліджень; • базові методології мовознавчої науки; • особливості процесів породження і сприйняття мовлення; • специфіку різножанрових дискурсивних практик. 2) вміти: • здійснювати полівимірний лінгвістичний аналіз різножанрових дискурсів; • застосовувати ефективні методологічні принципи, методи і прийоми аналізу різноаспектного фактичного матеріалу в поліжанрових типах дискурсів; • вільно орієнтуватись у новітніх напрямках вітчизняного і зарубіжного мовознавства; • застосовувати у власній науково-дослідницькій діяльності сучасні ефективні стратегії аналізу і синтезу фактичного матеріалу.
Зміст навчальної дисципліни:	Змістовий модуль 1. Базові принципи й основні наукові парадигми сучасного мовознавства Тема 1. Базові принципи мовознавчої науки. Поняття про лінгвометодологію. Загальні і спеціальні методи дослідження. Основні наукові парадигми мовознавства. Тема 2. Порівняльно-історична (генетична) і структуралістська (таксономічна) парадигми. Тема 3. Комунікативно-функційна (прагматична), когнітивна (когнітивно-дискурсивна) і синергетична парадигми. Змістовий модуль 2. Сучасні напрями вітчизняної і зарубіжної лінгвістики Тема 4. Етнолінгвістика. Лінгвокультурологія і теорія

	міжкультурної комунікації. Соціолінгвістика. Лінгвогендерологія. Лінгвоперсонологія. Тема 5. Нейро- і психолінгвістика. НЛП і сугестивна лінгвістика. Комунікативна і прагмалінгвістика. Паралінгвістика і профайлінг. Тема 6. Дискурсологія. Політична і юрислінгвістика. Медіалінгвістика і лінгвоконфліктологія. Основні ідеї когнітивної лінгвістики та лінгвосинергетики.
Методи навчання:	Словесні: лекції (проблемні, лекції з аналізом конкретних ситуацій), пояснення, дискусія, обговорення проблемних ситуацій; Наочні: ілюстрація (у тому числі мультимедійні презентації), метод безпосереднього спостереження, презентація результатів власних досліджень; Практичні: індивідуальні навчально-дослідні завдання, експериментальні дослідження, моделювання ситуацій.
Рекомендована література:	Основна: 1. Бацевич Флорій. Основи лінгвонаратології: підручник. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2025. 292 с. 2. Бацевич Ф.С. Нариси з лінгвістичної прагматики. Монографія. URL: http://www.lnu.edu.ua/facultv/Philol/www/visnkv/ 3. Білоконенко Л.А. Соціолінгвістика : практикум. Кривий Ріг : КДПУ, 2020. 106 с. 4. Волдинер О. Ю., Чаріков І.В. Психолінгвістика як міждисциплінарна лінгвістична наука. Людина віртуальна: нові горизонти : зб. наук. пр. / за заг. ред. М. А. Журби. Монреаль, 2017. Ч. 1. С. 132–135. URL: http://virtus.conferenceukraine.com.ua/2_ManVirtutal/2017/conf36.pdf#page=132 5. Гриценко П. Ю., Руснак Н. О., Руснак Ю. М., Струк І. М. Етнолінгвістика: українська мова: навч. посіб. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 432 с. 6. Дружинець М.Л. Українське усне мовлення: психо- та соціофонетичний аспекти. Одеса: ОНУ, 2019. 580 с. 7. Загнітко Анатолій. Теорія лінгвоперсонології : [монографія]. Вінниця: Нілан-Лтд, 2017. 136 с. 8. Загнітко А. П., Богданова І.В. Лінгвокультурологія: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. 3-є вид., перероб. і доп. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2017. 287 с. 9. Ковалевська Т. Ю., Локота І. М. Алгоритм

психолінгвістичної ідентифікації мовленнєвих маркерів шизофренії. *Записки з українського мовознавства*: Зб. наук. праць. Одеса, 2021. Вип. 28. С. 178- 186.

10. Kovalevska A. V., Kovalevska T. Yu., Aprielieva I. V., Demchenko V. A, Hladun T. S. Psychological Factors Influencing on the Motivation to Study of Students of TEI. *Propósitos y Representaciones Revista de psicología educativa | Journal of Educational Psychology*. Special Number: Professional competencies for international university education. Universidad San Ignacio de Loyola: Lima, Perú. Vol. 9 (SPE2), e993, 2021. URL: <http://dx.doi.org/10.20511/pyr2021.v9nSPE2.993>.

Додаткова

1. Ковалевська Т.Ю. Комунікативні аспекти нейролінгвістичного програмування. Одеса: Астропринт, 2008. 344 с.
2. Комунікативна лінгвістика. URL: <http://www.miireferat.com/referati/Комунікативна-лінгвістика/84866.html>
3. Космеда Т. А., Папіш В. А. Київський осередок в історії української психолінгвістики: напрями та провідні персоналії. *Записки з українського мовознавства*: Вип. 32.: Зб. наук. праць = Opera in linguistica ukrainiana: Fascicullum 32. / Головний ред. Т.Ю. Ковалевська. Одеса: Видавець С.Л. Назарчук, 2025. С. 318-342.
4. Романченко А.П. Елітарна мовна особистість у просторі наукового дискурсу: комунікативні аспекти : монографія. Одеса: ОНУ, 2019. 521 с.
 5. Kovalevska A. V. Spin-Doctoring in modern political discourse: linguistic aspect. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Філологія»*. Вип. 87. 2021.
 6. Kovalevska-Slavova A.V., Kovalevska T. Yu. Suggestive Linguistics: specificity and core methods. *Записки з українського мовознавства* : зб. наук. праць. Одеса : Видавець С. Л. Назарчук, 2022. Вип. 29. С. 303-312.
 7. Kovalevska A., Kovalevska T., Truba H., Leshchenko H., Zozulya I. The method of neurolinguistic approach in studying ukrainian as a foreign language: techniques and methods of use. *AD ALTA: Journal of interdisciplinary research*. Vol. 11.

	Issue 01-XII. Ak. sdr. MAGNANIMITAS: Czech Republic, Hradec Králové. 2022. Pp. 83 – 86. 8. Kovalevska T.Yu., Kovalevska A.V. Neuro-linguistic programming conceptual basis and perspective technologies. <i>Записки з українського мовознавства</i>: 36. наук. праць. Одеса, 2019. Вип. 26. У 2-х томах. Т. 2. С. 243-249. 9. Oberg K. Culture Shock and the Problem of Adjustment to New Cultural Environments. URL: https:apps.carleton.edu/curricular/ocs/moscow/assets/Culture_Shock.pdf. 10. Shcherbak O., Truba H., Filippova N., Romanets V., Bordeniuk S., Shchokin R. Sociological Research on the Impact of the Covid-19 Pandemic on Student Preparation and the Development of Film Discourse. <i>Revista de Cercetare si Interventie Sociala</i>, 81, 2023. P. 148–164.
Оцінювання:	У ході поточного контролю аспірант може отримати максимальну оцінку (100 балів) за кожну тему змістового модуля, контрольну роботу за кожним змістовим модулем, а також максимальну оцінку (20 балів) за індивідуальне самостійне завдання. Загальна оцінка з навчальної дисципліни – це середнє арифметичне суми балів за поточний контроль. Здобувач одержує підсумкову оцінку, якщо за результатами поточного контролю він набрав за кожну тему 60 і більше балів. Якщо за результатами поточного контролю аспірант набрав менше 60 балів, або якщо він набрав 60 і більше балів, проте хоче поліпшити свій підсумковий результат, він повинен виконати залікове завдання (див. Перелік питань для поточного контролю) і з урахуванням його результатів отримати відповідну кількість залікових балів із дисципліни.
ПОЛІТИКА КУРСУ: <i>Відвідування занять</i> <i>Регуляція пропусків</i>	Відвідування занять є обов'язковим. В окремих випадках навчання може відбуватись онлайн з використанням дистанційних технологій. Порядок та умови навчання регламентуються «Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ імені І. І. Мечникова» (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozenya/poloz-org-osvit-process_2022.pdf).

<i>Дедлайни та перескладання</i>	Слід дотримуватися запропонованих у розкладі термінів складання сесії; перескладання відбувається відповідно до «Положення про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти ОНУ імені І.І. Мечникова» (http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-org-kontrol_2022.pdf)
<i>Політика академічної доброчесності</i>	Регламентується «Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова» (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/acad_council/polozhennya-antiplagiat-2021.pdf)
<i>Використання електронних пристроїв на занятті</i>	Під час занять не дозволяється користуватися мобільними телефонами, які попередньо мають бути переведені у беззвучний режим. Електронні пристрої використовуються лише за наявності відповідної вимоги в навчальному завданні.
<i>Комунікація</i>	Всі робочі оголошення розміщуються в Google Class. Аспіранти мають регулярно перевіряти повідомлення і вчасно на них реагувати.